

MACIEJ WIDAWSKI

METAFORYZACJA W SLANGU CHIŃSKIM 汉语俚语中的比喻

Niniejszy artykuł jest poświęcony metaforyzacji w slangu chińskim i przedstawia wstępne wyniki prowadzonych nad nią badań językoznawczych. Slang to zjawisko językowe oparte w dużej mierze na metaforyzacji, zaś w slangu chińskim jest ona jeszcze częstsza niż w innych językach. Na Zachodzie wciąż jest niewiele publikacji naukowych poświęconych temu ciekawemu zagadnieniu, stąd pomysł, by przybliżyć je czytelnikowi polskiemu. Artykuł przedstawia główne środki i podstawową tematykę metaforyzacji w slangu chińskim. Materiał leksykalny pochodzi z bazy danych zawierającej współczesny slang chiński, stanowiącej zaczątek projektu tworzonego w Laboratorium Socjolingwistycznym (a do niedawna Zakładzie Socjolingwistyki i Leksykografii) Uniwersytetu Gdańskiego, przy udziale studentów chińskich, w tym Pani Deng Ting oraz Panów Mou Fenga Li Bo Yi. Materiał konsultowano też z wieloma monografiami i słownikami¹.

本文是对汉语俚语中的比喻进行的初步研究。通常情况下,俚语中蕴含了大量的比喻,汉语俚语中的比喻更是无处不在,甚至往往会更倾向于使用非文字语言。这归因于以下两个因素:社会文化因素(频繁的间接引用)和语言因素(明显的词素音位学的限定)。尽管如此,这个趣味无穷的话题在西方的研究甚少,因此应得到更多学术界的重视。本文中出现的词汇材料分析均取自于我的汉语俚语数据库。这便是目前我和我的

¹ T.K. Ann, *Cracking the Chinese Puzzles by Conceptualizing and Philosophizing Approach*, Hong Kong 1987; E. Chao, *Ninbi! The Real Chinese You Were Never Taught in School*, London 2009; M. Coleman et al., *Dirty Chinese: Everyday Slang*, Berkeley 2010; R. Daniels, *Making Out in Chinese*, North Clarendon 2003; G. Lakoff, M. Johnson, *Metaphors We Live By*, Chicago 1980; R. Liao et al., *Streetwise Mandarin Chinese*, New York 2008; D. Li, *Tuttle Concise Chinese Dictionary*, North Clarendon 2008; D. Li, *Tuttle English-Chinese Dictionary*, North Clarendon 2010; F. Mou, *American and Chinese Slang. 美国俚语与汉语俚语*. Praca magisterska, Gdańsk 2008; Uniwersytet Gdański; 吕叔湘, *现代汉语词典*, 北京 1973; M. Widawski, *The Anatomy of American Slang*, Chicago–Warsaw 2003; M. Widawski, *Slang UG. Słownik slangu studentów Uniwersytetu Gdańskiego*, Gdańsk 2010; J. Wang, *Outrageous Chinese: A Guide to Chinese Street Language*, San Francisco 1994; 魏建功, *新华字典*, 北京, 2004; Y. Zhou et al., *Mutant Mandarin: A Guide to New Chinese Slang*, San Francisco 1995.

中国学生在格但斯克大学社会语言学教研室进行的一项新的课题研究,同时本文也参考了大量的文献资料(请看参考文献)。

Wprowadzenie

Slang to ważny, choć powszechnie niedoceniany i zwyczajowo marginalizowany element każdego języka, stanowiący przynajmniej kilkanaście procent leksyki i obfitujący w wiele ciekawych odniesień kulturowych. Można go zdefiniować jako „najbardziej potoczny, niekonwencjonalny i ekspresywny styl języka. Składają się nań wyrazy już istniejące, którym przypisano nowe znaczenia, modyfikacje tychże wyrazów oraz całkowicie nowe wytwory słowne, a więc neologizmy lub zapożyczenia. Slang jest też postrzegany jako twór bardzo nieformalny, dosadny i czasem wulgarny, a przez to nieakceptowalny w wielu sytuacjach komunikacyjnych. Obfituje w synonimy i niezwykle szybko się zmienia. Jest używany głównie w mowie i najczęściej przez określone grupy społeczne, zastępując określenia standardowe dla wyrażenia dodatkowych informacji: społecznych, psychologicznych lub retorycznych”². Wszystko to można z powodzeniem odnieść do slangu każdego języka, w tym do slangu chińskiego.

Istotne miejsce w slangu zajmuje metaforyzacja. Jest to powszechnie znany proces zmian semantycznych w języku. Polega na tym, że wyraz (lub fraza) zyskuje nowe przenośne znaczenie, w szczególności za pomocą metafory lub jej odmiany – metonimii. Leksyka każdego języka obfituje w znaczenia tworzone w ten sposób. Chociaż metaforyzacja od stuleci jest znamioną cechą poezji i literatury pięknej, jest też powszechna w języku codziennym. Jak twierdzą Lakoff i Johnson, autorzy pionierskiej monografii *Metaphors We Live By*, metaforyzacja odgrywa zasadniczą rolę w naszym myśleniu, postrzeganiu i kategoryzowaniu³. Jest też jednym z najważniejszych mechanizmów tworzenia slangu: jego większa część to określenia już istniejące w języku i zazwyczaj standardowe, którym przypisano nowe metaforyczne znaczenia⁴. Ciekawe, że w slangu występują te same środki metaforyczne, które używane są przez poetów. Język chiński nie jest tu wyjątkiem, a użycie metaforyzacji wydaje się nawet częstsze niż w innych językach. Obfituje on w określenia przenośne, co wynika zapewne z powodów społeczno-kulturowych (tradycyjna skromność i niebezpośredniość wyrażana właśnie za pomocą metaforyzacji) oraz językowych (struktura morfologiczna leksyki chińskiej pozwalająca na tworzenie kombinacji, dzięki którym powstają nierzadko bardzo wyszukane metafory).

² M. Widawski, *The Anatomy...*, s. 192.

³ G. Lakoff, M. Johnson, *Metaphors...*, s. ix.

⁴ M. Widawski, *The Anatomy...*

Na początek przyjrzyjmy się przykładom slangu chińskiego opartym na metaforyzacji. W niniejszym artykule każde wyrażenie slangowe będziemy opisywać wedle następującego wzorca: (1) wymowa danego wyrażenia (podana według standardowej transkrypcji *Pinyin*), (2) następnie jego zapis znakami chińskimi (są to znaki uproszczone, używane w Chińskiej Republice Ludowej), (3) jego tłumaczone na język polski znaczenie dosłowne (podane kapitalikami), (4) jego tłumaczone w standardowej polszczyźnie znaczenie przenośne (zwykłą czcionką). Taka forma prezentacji pozwoli lepiej prześledzić, zrozumieć i docenić funkcjonowanie metaforyzacji w slangu chińskim:

- bō** 波 FALA kobiece piersi
cài 菜 WARZYWO brzydki lub kiepski
diǎo 屌 KUTAS nielubiany lub pogardzany mężczyzna (określenie z południa Chin)
fēi 飞 LATAJĄCY pod wpływem narkotyków
gǒu 狗 PIES ktoś nielubiany lub pogardzany
huò 货 TOWARY narkotyki
jī 鸡 KURCZAK prostytutka
miàn 面 MĄCZNY słaby lub zniewieściał (określenie z północy Chin)
niǎo 鸟 PTAK penis
qiú 球 PIŁKI jądra
yā 鸭 KACZKA męska prostytutka
zhū 猪 ŚWINIA idiota
zuò 做 ROBIĆ zabijać lub uprawiać seks

Środki

Metaforyzacja powstaje za pomocą kilku środków językowych lub inaczej figur stylistycznych, z których poniżej przedstawimy te najważniejsze. Najbardziej rozpowszechnionym środkiem jest metafora, której też metaforyzacja zawdzięcza swoją nazwę. Metaforę można zdefiniować jako użycie wyrazu (lub frazy) do opisu kogoś lub czegoś w sposób przenośny w celu porównania. Mówiąc dokładniej, metafora dotyczy dwóch odległych od siebie conceptualnie rzeczy i poprzez skojarzenie nazywa jedną za pomocą drugiej, ukazując w ten sposób pewne analogie istniejące między owymi niezwiązanymi ze sobą rzeczami.

W slangu chińskim metafora jest jednym z najczęstszych mechanizmów metaforyzacji. Dzieje się tak zapewne dlatego, że istotną cechą slangu jest unikanie nazywania rzeczy bezpośrednio, a także prowokowanie zadziwiających skojarzeń oraz frapujących i często szokujących konotacji. Innym powodem jest wspomniana, silnie zakorzeniona w tradycji chińskiej skłonność do niebezpośredniości komuni-

kacji. Co ciekawe, pod względem budowy metafory z slangu chińskim są generalnie zbliżone do wzorców metaforycznych funkcjonujących w polszczyźnie, angielszczyźnie i innych językach europejskich⁵: istnieją całe niezwykle produktywne ciągi metafor, związanych na przykład z jedzeniem czy ze zwierzętami. Jak zauważymy na podstawie zgromadzonych poniżej określeń, skojarzenia metaforyczne funkcjonujące w slangu chińskim dla nieobeznanych z Chinami Europejczyków są często zdumiewające, a nierzadko i zabawne. Ma to swoje uzasadnienie w różnicach kulturowych, społecznych, historycznych i geograficznych. Oto wybór chińskich określeń slangowych powstałych za pomocą metafory, które zgromadziliśmy w naszej bazie danych:

bō 波 FALE kobiecie piersi
chī cuò yào 吃错药 JEŚĆ ZŁE LEKARSTWO zachowywać się w dziwny lub niegrzeczny sposób
dǎ shǒu qiāng 打手枪 STRZELAĆ Z PISTOLETU (o mężczyźnie) onanizować się
dǎ pào 打炮 STRZEKAĆ FAJERWERKAMI uprawiać seks
fàng diàn 放电 WYTWARZAĆ ELEKTRYCZNOŚĆ pociągać
fàng shuǐ 放水 WYPUSZCZAĆ WODĘ sabotować
fēi 飞 LATAJĄCY pod wpływem narkotyków
fēi jī chǎng 飞机场 LOTNISKO male piersi kobiece
gōng gòng qì chē 公共汽车 AUTOBUS KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ rozwiązała kobieta
gǒu pì bù tōng 狗屁不通 PIES NIEPOTRAFIĄCY PIERDZIEĆ bezsensowny
háng kōng mǔ jiàn 航空母舰 LOTNISKOWIEC male piersi kobiece
huǒ xīng rén 火星 人 MARSJANIN ktoś bez kontaktu z rzeczywistością
jī kě 饥渴 GŁODNY, SPRAGNIONY seksualnie wyposzczony
kāi bāo 开包 OTWIERAĆ PACZKĘ tracić dziewictwo
lái diàn 来电 NADCHODZĄCA ELEKTRYCZNOŚĆ iskra romantyzmu
làn rén 烂人 ZGNIŁY CZŁOWIEK ktoś nie lubiany lub pogardzany
lǎo niú chī nèn cǎo 老牛吃嫩草 STARA KROWA JEDZĄCA MŁODĄ TRAWĘ romans między dwojgiem ludzi o znacznej różnicy wieku
lǎo tǔ 老土 STARA ZIEMIA przestarzały lub nie na czasie
lǚ guǎn 捋管 GŁASKAĆ RURĘ (o mężczyźnie) onanizować się
máo máo yǔ 毛毛雨 MŻAWKA mała ilość w porównaniu do oczekiwań
mìng gēn zi 命根子 KORZEŃ ŻYCIA penis
mù 木 DREWNIANY nieczuły lub powolny
nǚ qì 女气 KOBIECY ODDECH zniewieściałą męczyzna
pào niū 泡妞 MOCZYĆ DZIEWCZYNĘ flirtować z kobietą
pì huà 屁话 PIERDZĄCE SŁOWA nonsens
shí nǚ 石女 KAMIENNA KOBIETA oziębła kobieta

⁵ Zob. G. Lakoff, M. Johnson, *Metaphors...*

shū dāi zi 书呆子 KSIĄŻKOWY GŁUPIEC ktoś wykształcony, lecz pozbawiony
 umiejętności społecznych
shuǐ huò 水货 WODNISTE TOWARY kontrabanda
suō tóu wū guī 缩头乌龟 ŻÓLWIA GŁOWA SCHOWANA W SKORUPIE tchórz
xiǎo guǐ 小鬼 MAŁY DIABEŁ male dziecko
xī dú 吸毒 WSYSAĆ TRUCIZNĘ brać narkotyki
yáng guǐ zi 洋鬼子 OBCY DIABEŁ biały człowiek
yún yǔ 云雨 CHMURY I DESZCZ seks
zá zhǒng 杂种 MIESZANE NASIENIE dziecko z nieprawego łoża

Drugim najczęstszym środkiem językowym służącym metaforyzacji jest metoni-
 mia. Chociaż podobnie jak metafora w sposób przenośny zastępuje ona jedną rzecz
 drugą, jest tworzona według ścisłej reguły. W przeciwieństwie bowiem do metafory,
 w metonimii istnieje związek między dwiema porównywanymi rzeczami i jest on
 wyrażony na zasadzie „atrybut zamiast całości”. Innymi słowy, konkretna cecha
 czegoś lub kogoś zastępuje całą tę rzecz. Slang chiński wykorzystuje metonimię
 równie często jak metaforę, a funkcjonuje ona według tych samych uniwersalnych
 zasad i wzorców, co w mowie standardowej i w innych językach. Natomiast wiele
 skojarzeń jest całkowicie odmiennych kulturowo, a przez to dla nas zaskakujących.
 Poniżej wymieniono przykłady metonimii:

bái fěn 白粉 BIAŁY PROSZEK sproszkowany narkotyk, głównie kokaina
bào rǔ 爆乳 EKSPLODUJĄCE PIERSI duże kobiece piersi
cán fèi 残废 KALEKA mężczyzna niskiego wzrostu
chuī gōng 吹功 USŁUGA DMUCHANIA seks oralny
hēi guǐ zi 黑鬼子 CZARNY DIABEŁ Murzyn
hóng máo guǐ zi 红毛鬼子 CZERWONOWŁOSY DIABEŁ biały człowiek o rudych
 włosach
huò 货 TOWARY narkotyki
kuà xià wù 胯下物 RZECZY PONIŻEJ KROCZA genitalia
máo zi 毛子 FUTRO Rosjanin
nǎi nǎi 奶奶 MLECZNE MLEKO kobiece piersi (określenie z południa Chin)
qiú 球 PIŁKI jądra

Odmianą metonimii jest synekdocha. Tu związek między dwiema porównywanymi
 rzeczami jest wyrażony na zasadzie „część zamiast całości” lub nieco rzadziej – „ca-
 łość zamiast części”. Synekdochę można równie często spotkać w slangu chińskim
 i znów funkcjonuje ona według uniwersalnych zasad metaforyzacji znanych innym
 językom. Niektóre skojarzenia są wszak zupełnie odmienne kulturowo. Oto kilka
 przykładów:

bái mù 白目 BIAŁE OCZY głupi lub zachowujący się głupio
chòu bī 臭屌 ŚMIERDZĄCA PIZDA ktoś nielubiany lub pogardzany
diǎo 屌 KUTAS nielubiany lub pogardzany mężczyzna (określenie z południa Chin)
làn bī 烂屌 ZGNIŁA PIZDA ktoś nielubiany lub pogardzany
lǎo bī 老屌 STARA PIZDA ktoś nielubiany lub pogardzany
lǎo tóu zi 老头子 STARA GŁOWA stary człowiek

Aluzja to także rodzaj metafory. Wiele metafor swoje znaczenie opiera na odniesieniach kulturowych do uwarunkowań społecznych, wydarzeń politycznych, postaci historycznych czy konkretnych miejsc, które niosą ze sobą naddane znaczenie. By należycie zrozumieć aluzję, należy mieć specyficzną wiedzę kulturową, która umożliwi wychwycenie i zrozumienie owego naddanego znaczenia. Z powodu dużych różnic kulturowych w slangu chińskim ten typ metaforyzacji jest szczególnie trudny dla kogoś nieobeznane go z chińskimi realiami i kulturą, a wiele określeń, nawet jeśli znamy ich podstawowe znaczenie referencyjne, niewiele nam mówi o ich etymologii i motywacji ich twórców. Tak jest też z poniższymi przykładami zaczerpniętymi z naszej bazy danych:

bú yào liǎn 不要脸 NIEPOŻĄDAJĄCY TWARZY bezwstydný
chǎo fàn 炒饭 SMAŻONY RYŻ seks (określenie z Tajwanu)
chī dòu fu 吃豆腐 JEŚĆ TOFU dotykać pożądlíwie lub pieścić
chī sù de 吃素的 JEDZĄCY WEGETARIAŃSKIE JEDZENIE ktoś słaby, kogo łatwo można wykorzystać
dài lǜ mào zi 戴绿帽子 NOSIĆ ZIELONĄ CZAPKĘ być rogaczem
èr bǎi wǔ 二百五 DWIEŚCIE PIĘCDZIESIĄT idiota
guī ér zi 龟儿子 ŻÓLWI SYN dziecko z nieprawego łoża
jīn guī xù 金龟婿 ZŁOTOŻÓLWI MAŻ bogaty mąż
mài dòu fu 卖豆腐 SPRZEDAŻ TOFU prostytutka
mán tóu 馒头 BUŁECZKI GOTOWANE NA PARZE kobiece piersi (określenie z północy Chin)
qīng méi zhú mǎ 青梅竹马 ZIELONE ŚLIWKI I BAMBUSOWY KONIK sympatie z dzieciństwa
ruǎn jiǎo xiè 软脚蟹 KRAB NA CHWIEJNYCH NOGACH słaby i tchórzliwy mężczyzna (określenie z południa Chin)
sān bā 三八 TRZY OSIEM kobieta rozwiązła
wáng bā dàn 王八蛋 ŻÓLWIE JAJO dziecko z nieprawego łoża
yuān yāng 鸳鸯 KACZKI PO MANDARYŃSKU para kochanków

Warto wspomnieć o jeszcze jednym niezwykle produktywnym środku metaforyzacji. Jest nim personifikacja, a więc przypisanie przedmiotom, zjawiskom i pojęciom abstrakcyjnym cech ludzkich lub też przedstawienie abstraktu w postaci ludzkiej.

Personifikacja jest częstym zjawiskiem w slangu chińskim, co poświadczają następujące przykłady:

dà yí mā 大姨妈 NAJSTARSZA CIOTKA menstruacja
lǎo péng yǒu 老朋友 STARY ZNAJOMY menstruacja
wán lǎo èr 玩老二 BAWIĆ SIĘ Z MŁODSZYM BRATEM (o mężczyźnie) onanizować się
xiǎo dìdì 小弟弟 MŁODSZY BRAT penis
xiǎo mèi mèi 小妹妹 MŁODSZA SIOSTRA srom

Tematyka

Analizując naszą bazę danych zawierającą zgromadzone przykłady slangu chińskiego, można zauważyć, że pewne obszary tematyczne są szczególnie często wykorzystywane w procesie metaforyzacji. W języku chińskim trzy najczęstsze tematy, na których opiera się metaforyzacja, to zwierzęta, jedzenie oraz ciało ludzkie i jego funkcjonowanie.

Świat zwierząt to dziedzina bardzo pojemna, obejmująca rozmaite nazwy zwierząt oraz nowe metaforyczne rozszerzenia ich znaczeń, które są nierzadko zaskakujące i bazują na zdumiewających skojarzeniach. Slang chiński różni się tu znacząco od polskiego, w którym tematyka zwierzęca, choć widoczna, nie jest aż tak silnie eksploatowana. Poniższe przykłady to jedynie skromny fragment obfitego materiału leksykalnego z naszej bazy danych:

ā māo ā gǒu 阿猫阿狗 PAN KOT I PAN PIES wszyscy
bái hǔ 白虎 BIAŁY TYGRYS wygolony srom
gǒu pì bù tōng 狗屁不通 PIES NIEPOTRAFIĄCY PIERDZIEĆ bezsensowny
gǒu 狗 PIES ktoś nielubiany lub pogardzany
gǒu pì 狗屁 PSI PIERD nonsense
gǒu rì de 狗日的 WYRUCHANY PRZEZ PSA ktoś nielubiany lub pogardzany
guī érzi 龟儿子 ŻÓŁWI SYN dziecko z nieprawego łoża
guī tóu 龟头 ŻÓŁWIA GŁOWA penis
hé xiè 河蟹 KRAB RZECZNY cenzura internetu (określenie z ChRL)
hù li jīng 狐狸精 LISI DUCH kobieta uwodzicielska lub seksualnie agresywna
jī 鸡 KURCZAK prostytutka
jī bā 鸡巴 KURCZAK penis
jīn guī xù 金龟婿 ŻÓŁTOŻÓLWI MAŻ bogaty mąż
lǎn chóng 懒虫 LENIWY ROBAK leń
mǎ zi 马子 KONIK przyjaciółka lub dziewczyna
niǎo 鸟 PTAK penis
niǎo shì 鸟事 PTASIE RZECZY nic

ruǎn jiǎo xiè 软脚蟹 KRAB NA CHWIEJNYCH NOGACH słaby i tchórzliwy mężczyzna (określenie z południa Chin)
sè láng 色狼 KOLOROWY WILK lubieżnik
wáng bā dàn 王八蛋 ZÓLWIE JAJO dziecko z nieprawego łoża
xiǎo niǎo 小鸟 MAŁY PTAK penis (określenie z Tajwanu)
xiǎo tù zǎi zi 小兔崽子 MAŁY KRÓLICZEK nie lubiany lub pogardzany młodzieniec
yā 鸭 KACZKA męska prostytutka
yuān yāng 鸳鸯 KACZKI PO MANDARYŃSKU para kochanków
zhū 猪 ŚWINIA idiota
zhū tóu 猪头 ŚWIŃSKA GŁOWA idiota
zǒu gǒu 走狗 BIEGAJĄCY PIES ktoś słaby i służalczy

Drugim najczęstszym źródłem metaforyzacji w slangu chińskim jest jedzenie. Kulinaria odgrywają ogromną rolę w kulturze i tradycji Chin i ma to swoje odzwierciedlenie w języku, którego częścią jest slang. W slangu chińskim istnieją setki, jeśli nie tysiące określeń kulinarnych oraz ich nowych metaforycznych znaczeń, które znacznie wykraczają poza jedzenie, na co wskazują poniższe przykłady:

bèn dàn 笨蛋 GŁUPIE JAJO idiota
cài 菜 WARZYWO brzydki lub kiepski
chǎo fàn 炒饭 SMAŻONY RYŻ seks (określenie z Tajwanu)
chī cù 吃醋 JEŚĆ OCET być zazdrosnym
chī dòu fu 吃豆腐 JEŚĆ TOFU dotycząc pożądliwie lub pieścić
chī xiāng jiāo 吃香蕉 JEŚĆ BANANA stymulować penisa oralnie (określenie z południa Chin)
dāi guā 呆瓜 GŁUPI MELON idiota
dǎo dàn 倒蛋 WYPYCHAĆ JAJO DO GÓRY NOGAMI przysparzać problemów
huài dàn 坏蛋 ZŁE JAJO niegodziwiec
jù wú bà 巨无霸 BIG MAC duże piersi kobiece
mài dòu fu 卖豆腐 SPRZEDAŻ TOFU prostytutka
mán tóu 馒头 BULECZKI GOTOWANE NA PARZE kobiece piersi (określenie z północy Chin)
miàn 面 MACZNY słaby lub zniewieściał (określenie z północy Chin)
miàn guā 面瓜 MACZNY MELON ktoś słaby lub tchórzliwy (określenie z północy Chin)
nǎi nǎi 奶奶 MLECZNE MLEKO kobiece piersi (określenie z południa Chin)
nāo zhǒng 孬种 ZŁE NASIENIE tchórz lub nieudacznik
qīng méi zhú mǎ 青梅竹马 ZIELONE ŚLIWKI I BAMBUSOWY KONIK sympatie z dzieciństwa
shǎ guā 傻瓜 GŁUPI MELON idiota
xiǎo mì 小蜜 MAŁY MIÓD kochanka

Na koniec naszej zwięzłej prezentacji warto wspomnieć jeszcze o metaforyzacji opartej na częściach ciała ludzkiego i jego funkcjonowaniu. Dotyczy ona określeń uznawanych głównie za tabu językowo-kulturowe i nierzadko postrzeganych jako wulgarne lub obraźliwe, które wszak zyskują nowe metaforyczne znaczenia, często zupełnie niezwiązane z ich pochodzeniem. Ilustrują to następujące określenia:

bái mù 白目 BIAŁE OCZY głupi lub zachowujący się głupio
bì zuǐ 闭嘴 ZAMKNAĆ USTA przestać mówić
cā pì gu 擦屁股 WYCIERAĆ DUPE sprzątać balagan
diàn dòng jī ba 电动鸡巴 ELEKTRYCZNY KUTAS wibrator
èr bī 二屄 PODWÓJNA PIZDA idiota
gǔ tóu qīng 骨头轻 LEKKIE KOŚCI kobieta głupia, lecz atrakcyjna seksualnie
lǎo tóu zi 老头子 STARA GŁOWA stary człowiek
méi lái yǎn qù 眉来眼去 PRZYCHODZĄCE BRWI ODCHODZĄCE OCZY flirtujący
nǎo yǒu shǐ 脑有屎 GÓWNO W MÓZGU idiota
nǎo zi jìn shuǐ 脑子进水 WODA WLEWAJĄCA SIĘ DO MÓZGU głupi
sān zhī shǒu 三只手 TRZY RĘCE złodziej-kieszonkowiec
yǎn hóng 眼红 CZERWONOOKI zazdrosny lub wściekły
yǎn pí dǐ xià 眼皮底下 POD POWIEKAMI bardzo blisko
yǎn xiàn 眼线 OKO NA SZNURKU informator policyjny
yǒu yī tuǐ 有一腿 MIEĆ JEDNĄ NOGĘ mieć romans

Wnioski

Język chiński jest szczególnie podatny na metaforyzację, zaś metaforyzacja to niezwykle ważny mechanizm tworzenia slangu. Choć mechanizmy jej tworzenia w języku chińskim są podobne do tych w polszczyźnie i innych językach europejskich, w slangu chińskim można zauważyć niezwykle ciekawe różnice w skojarzeniach metaforycznych. Po przelożeniu na język polski różnice te mogą być zdumiewające dla osób nieobeznanych z Chinami i kulturą chińską; choć także wiele naszych skojarzeń metaforycznych jest zapewne równie zdumiewających dla Chińczyków. Nie powinno to wszak budzić większego zdziwienia, jeśli uwzględni się ogromne różnice społeczno-kulturowe, historyczne i geograficzne między naszymi krajami. Badanie metaforyki w slangu chińskim może natomiast być językowo fascynujące i kulturowo odkrywczе. To bardzo obszerny temat, wykraczający poza niniejszy artykuł, który, jak wspomniano, ma charakter wstępny. Mam jednak nadzieję, że będzie stanowić przyczynek do dalszych badań nad tym jakże interesującym tematem.

SUMMARY

METAPHORIZATION IN CHINESE SLANG

This paper constitutes a preliminary study of figuration in Chinese slang. While slang in general is highly metaphorical, figuration in Chinese slang is even more pervasive, tending to favor non-literal language, this fact attributed to both sociocultural (frequent indirect reference) and linguistic (marked morphophonological constraints) factors. In the West, relatively little research exists on this fascinating subject; hence, more academic attention is in order. The lexical material analyzed in this paper comes from my database of Chinese slang, a new sociolinguistic project currently under development in the Sociolinguistics Laboratory (formerly Department of Sociolinguistics and Lexicography) at the University of Gdansk, in cooperation with my Chinese students including Deng Ting, Mou Feng and Li Bo Yi; numerous reference books were also consulted.